

Pneumokoková onemocnění

Co to je?

Pneumokoky (*Streptococcus pneumoniae*) jsou běžně se vyskytující bakterie, které osídlují nosohltan a mohou vyvolat infekce dýchacích cest (zánět středního ucha, zápal plic), ale i závažná invazivní onemocnění (otrava krve či zánět mozkových blan).

Výskyt v ČR a v zahraničí

Pneumokoková onemocnění patří mezi časté infekce, které se vyskytují zejména v zimním období. Každoročně je v ČR hlášeno několik stovek případů invazivního pneumokokového onemocnění. Pneumokoky rovněž vyvolávají desítky tisíc případů neinvazivních respiračních infekcí v ČR ročně (zápaly plic, záněty středního ucha či vedlejších dutin nosních).

Jak se můžu nakazit?

Onemocnění se přenáší kapénkovou cestou. Zdrojem onemocnění je nemocný člověk či bezpříznakový nosič.

Kdo patří mezi ohrožené osoby infekce/komplikovaného průběhu

Ohrožení jsou zejména kojenci, batolata, děti předškolního věku, senioři, osoby s poruchou imunity či s vybraným chronickým onemocněním.

Inkubační doba

Inkubační doba bývá krátká, obvykle 1 až 3 dny.

Jak se infekce projevuje?

Respirační infekce vyvolané pneumokoky často nasedají na virové infekce dýchacích cest, přičemž nejčastěji dochází k zánětům středního ucha, vedlejších dutin nosních či zápalu plic. U vybraných pacientů může dojít k rozvoji celkové otravy krve (sepse) projevující se horečkou, zimnicí, třesavkou a následným selháním oběhu či jiných životně důležitých orgánů. Zápal mozkových blan se projevuje intenzivní bolestí hlavy, zvracením, světloplachostí a poruchou vědomí či křečemi.

Jak se to léčí?

Léčba spočívá v časném podání antibiotik, případně v intenzivní resuscitační a podpůrné péči.

Jaké jsou komplikace?

Zánět středouší či vedlejších nosních dutin může být komplikován zánětem mozkových blan. Komplikací zápalu plic může být otrava krve, respirační selhání s nutností umělé plicní ventilace, rozpad plicní tkáně či vznik hnisavých výpotků v dutině hrudní. V případě zánětu mozkových blan může dojít k poruše vědomí,

křečím, otoku a závažnému nezvratnému poškození mozku či sluchu. Při celkové otravě krve (sepsi) hrozí selhání životně důležitých orgánů.

OČKOVÁNÍ:

Vakcíny: Prevenar 13 (13valentní konjugovaná vakcína), Vaxneuvance (15valentní konjugovaná vakcína), Prevenar 20 (dříve Apexnar; 20valentní konjugovaná vakcína), Pneumovax 23 (23valentní polysacharidová vakcína)

Typy vakcín: polysacharidová či polysacharidová konjugovaná vakcína

Věková indikace: dle typu vakcíny, Prevenar 13 a Vaxneuvance (od 6 týdnů věku), Prevenar 20 (dříve Apexnar; od 18 let), Pneumovax 23 (od 2 let věku)

Základní schéma: dle typu vakcíny, u dospělých všeobecně jednodávkové

Přeočkování: podle typu vakcíny a předchozího očkování po dohodě s lékařem dle platných doporučení

Pro koho je očkování zejména vhodné (dospělí): osoby starší 65 let, chronické onemocnění srdce, plic a dýchacích cest (včetně astmatu a CHOPN), chronické onemocnění jater, kuřáctví, alkoholismus, diabetes mellitus, prodělané invazivní pneumokokové a meningokokové onemocnění v minulosti, kochleární implantát, únik mozkomíšního moku, primární či sekundární imunodeficity, infekce HIV, porušená nebo zaniklá funkce sleziny či před jejím plánovaným odnětím, chronické onemocnění ledvin, nefrotický syndrom, imunosupresivní terapie, radioterapie, generalizované nádorové onemocnění, hemato-onkologické onemocnění (leukémie, lymfom, mnohočetný myelom), osoby po transplantaci orgánů či kostní dřeně

Možné nežádoucí účinky: bolestivost, zarudnutí či otok v místě vpichu, bolest hlavy, kloubů, svalů, únava, pocit na zvracení, zvýšená tělesná teplota či horečka

Úhrada: kojenci mezi 2. a 7. měsícem života, osoby starší 65 let, osoby umístěné v sociálních zařízeních jako je LDN, domov pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením, pokud trpí chronickým plicním onemocněním nebo nemocí srdce, cév, ledvin či diabetem léčeným inzulinem; rizikové skupiny (hrazena je ekonomicky nejméně náročná varianta, s případným doplatkem dle typu vybrané vakcíny): osoby s porušenou nebo zaniklou funkcí sleziny či před jejím plánovaným odnětím, pacienti po transplantaci kostní dřeně, osoby se závažnou poruchou imunity, osoby po předchozí prodělané invazivní pneumokokové či meningokokové infekci, kojenci

Upozornění: Text má pouze informativní charakter. Podrobné informace o jednotlivých vakcínách, včetně jejich indikací či nežádoucích účinků, naleznete v příbalové informaci či SPC dané vakcíny. Očkování musí předcházet sestavení podrobné lékařské anamnézy a indikaci pro očkování vždy stanovuje lékař při konzultaci na základě platných doporučení. Informace o úhradách vakcíny se mohou lišit, aktuální informace o úhradě vakcíny či příspěvcích zdravotních pojišťoven naleznete na stránkách Vaší zdravotní pojišťovny či Vám je sdělíme při konzultaci v našem centru.

